

UOT 338 (479.24)

QANUNVERİCİLİKDƏKİ DƏYİŞİKLİKLƏRLƏ LİSENZİYALAŞDIRMA İNDEKSİ ARASINDA ƏLAQƏ

Murad HACIYEV

“Western Caspian” Universiteti
Bakı / AZƏRBAYCAN

m.hacibeyli@gmail.com

XÜLASƏ

Tədqiqatın məqsədi: Araşdırmanın məqsədi qanunvericiliklə lisenziyalaşdırma arasında asılılığı aşkara çıxarmaqdan ibarətdir.

Tədqiqatın metodologiyası: Muqayisəli təhlil metodundan istifadə edilmişdir.

Tədqiqatın nəticələri: Hesab edirik ki, Azərbaycanda ASAN Xidmət mərkəzləri tərəfindən lisenziyaların verilməsinə başlanılmasını vurğulamaqla yanaşı beynəlxalq təcrübədən də yararlanılmalıdır. Lisenziyalaşdırmada liberal-
lıq və hüquqi əngəllərin olmaması qabaqcıl ölkələrin əsas özəlliklərindən biridir. Azərbaycan üçün bu ölkələrin metod və metodologiya təcrübələrinin öyrənilməsi və tətbiqi zəruridir.

Açar sözlər: icazə, sub-indeks, vaxt, xərc, rüsum, tarif, model və s.

СВЯЗЬ МЕЖДУ ИНДЕКСОМ ЛИЦЕНЗИРОВАНИЯ И ПОПРАВКОЙ К ЗАКОНАМ

РЕЗЮМЕ

Цель: Цель исследования - уточнить зависимость между законодательством и лицензированием **Методология:** Был использован метод анализа ключей

Результат: По нашему мнению, следует использовать между-народный опыт, а также предоставлять лицензии службе ASAN. Отсутствие либерализма и юридических препятствий является одной из ключевых особенностей развитых стран. Азербайджану необходимо изучить и применить методологию и методическую практику этих стран.

Ключевые слова: разрешение, субиндекс, время, расходы, плата, тариф, модель и так далее.

RELATIONSHIP BETWEEN THE LICENSING INDEX AND AMENDMENT TO LAWS

SUMMARY

Purpose: The purpose of the study is to clarify the dependence between legislation and licensing.

Methodology: The key analysis method was used

Result: In our opinion, international experience should be used, and licenses should be granted to ASAN. The lack of liberalism and legal obstacles is one of the key features of the developed countries. Azerbaijan needs to study and apply the methodology and methodological practice of these countries.

Keywords: permit, sub-index, time, expense, fee, tariff, model and so on.

Giriş

Bu təhlillərin aparılmasında məqsəd Azərbaycanda lisenziyalaşdırma sahəsində aparılan tədbirlərin iqtisadi fəallığı stimullaşdırma bilib-bilmədiyini aydınlaşdırmaqdan ibarətdir. Yəni qanunvericilikdə lisenziyalaşdırma sistemində aparılan dəyişikliklərin lisenziyalaşdırma sub-indeksinin dəyişməsi ilə əlaqəsinin araşdırılması məqalənin əsas məqsədini təşkil edir.

Məqalədə son illərdə lisenziyalaşdırma sahəsində qanunvericilik bazasının əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsi və təkmilləşdirilməsinin ölkədə lisenziya almaq üçün sənədləşdirmə prosedurunun sürətlənməsinə, sahibkarlığa və nəticədə ölkəmizin sub-indeksin dəyişməsinə təsiri müxtəlif cədvəl, diaqram və qrafiklərdən də istifadə olunmaqla şərh edilmişdir.

Lisenziya (*latıncadan licentia* - icazə) - hansısa konkret iqtisadi fəaliyyət növünü həyata keçirmək üçün dövlətin şirkətlərə və fərdi sahibkarlara rəsmi sənəd şəklində verdiyi xüsusi icazədir. Ayrı-ayrı şəxslərə və ya təşkilatlara müəyyən iş görmək üçün ixtirani, biliyini, təcrübəni və s. istifadə etməyə görə verilən icazəyə deyilir - lisenziya. Lisenziya verilməsinin insanların sağlamlığından tutmuş, ölkənin təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə qədər böyük bir sahədə rolu vardır. Lisenziyalaşdırma-xüsusi razılığın (lisenziyanın) verilməsi prosesidir. İdxal və ixraca müvafiq hakimiyyət orqanlarının öz mülahizəsinə, yaxud hər hansı konkret meyarlara əsasən verdiyi xüsusi icazələrin (lisenziyaların) tətbiqidir. [Fərid Mirzəyev, "Gömrük sistemində qeyri-tarif tənzimlənməsinin metodları və xüsusiyyətləri. Gömrük dəyəri və onun müəyyənləşdirilməsi metodları" pdf.] Dünya ticarətində lisenziyalaşdırma çox çeşidliyi ilə seçilir. İdxal və ya ixracın qaydasını da müəyyən edən bilən özəlliyə də sahibdir lisenziya. Bəzən lisenziyalaşdırmanı ölkələr arasında ticarətin arzu edilməyən miqdarının hər hansı müddət ərzində məhdudlaşdırıldığı zaman həyata keçirilən müvəqqəti tədbir kimi də izah edirlər.

Lisenziyalaşdırma sub-indeksi [Nazim Müzəffərli, İqtisadiyyatın Səlluğu

(Sağlığı) indeksi -2015] lisenziyalaşdırmanın asanlıq-çətinliyi üzrə iqtisadiyyatın sağlıq-solluğunun qiymətləndirilməsidir.

Əgər lisenziyalaşdırma asandırsa, iqtisadiyyat sağçıdır. Əksinə, əgər lisenziyalaşdırma çətindirsə, iqtisadiyyat solçudur. Lisenziyalaşdırma sub-indeksinin hesablanması zamanı dörd parametri nəzərə almaq lazımdır:

a) lisenziyalaşdırılan fəaliyyət növlərinin sayı; b) lisenziyalaşdırılan fəaliyyət növlərinin çeşidi; c) lisenziyaların keçərililik müddəti; ç) lisenziyaların verilmə qaydaları. Bu göstəricilər iş sahibləri üçün nə qədər əlverişlidirsə (yəni say azdırsa, çeşid məhduddursa, müddət uzundursa və qaydalar sadədirsə), iqtisadiyyat bir o qədər daha sağdadır.

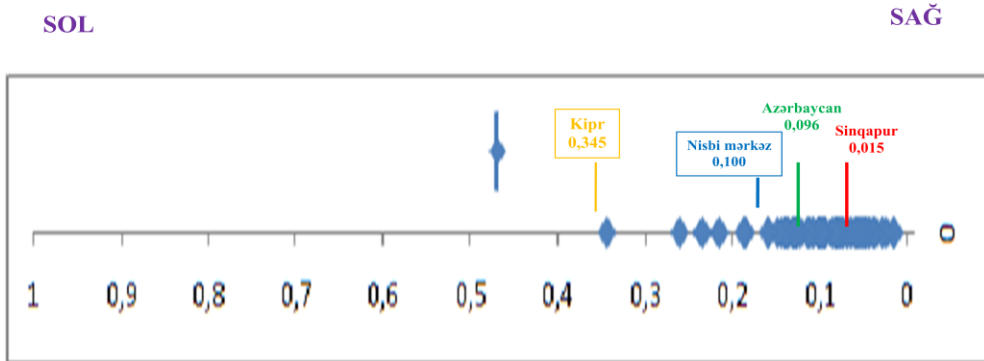
Lisenziyalaşdırma sub-indeksi Doing Business tərəfindən tədqiq edilən "Tikinti üçün icazə alınması" indikatoruna əsasən hesablanır. Burada *vaxt* və *xərc* (bunu hipotetik şirkət tikinti ilə bağlı lazım olan lisenziya və icazəni əldə etmək üçün sərf edir) amilləri üzrə göstəricilərdən istifadə edilir.

Vaxt (V) və xərc (X) indikatorları $(V_i - V_{min}) / (V_{max} - V_{min})$ düsturu ilə 0-1 aralığına gətirilir. Sub-indeks bu 2 göstəricinin cəbri ortasıdır.

$$L = (V + X) / 2$$

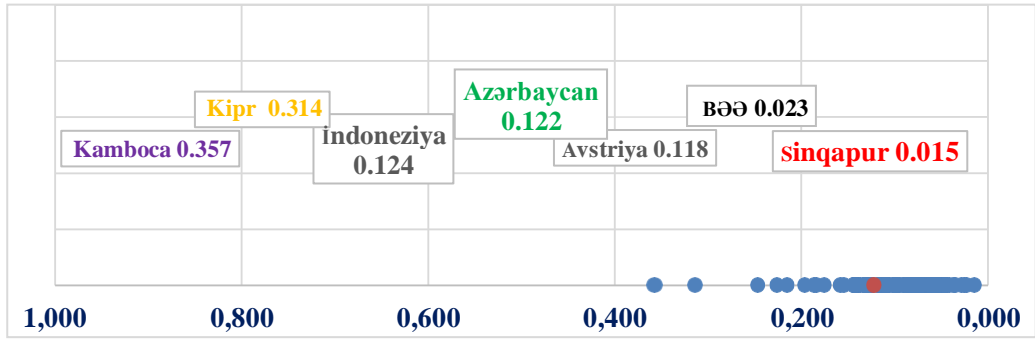
AMEA İqtisadiyyat İnstitutu olaraq bütün sub-indekslər üzrə 2016-cı il üçün 99 ölkə üzrə araşdırma aparmışdıq. Lisenziyalaşdırma sub-indeksində Azərbaycanın yeri aşağıdakı şkalalarda göstərilmişdir.

Şkala 1.

Şkalaya əsasən, tədqiq edilən 99 ölkənin hamısı həndəsi mərkəzdən (0,500) sağda yerləşir.

Şkala 2.

Lisenzialaşdırma sub-indeksi göstərir ki, ən sağçı iqtisadiyyat Sinqapurdadır (0,015) və o, ən sağ nöqtədə yerləşir. Bu, həmin ölkədə lisenziyanın alınmasının asanlığını göstərir. Kamboca (0,357) 99 ölkə arasında ən solçudur. Belə ki, bu ölkədə lisenziya əldə etmək üçün şərtlər çox çətinidir. Median Niderlanddır (0,099). Niderland nisbi mərkəzin (0,100) üzərinə düşür. Azərbaycan (0,122) nisbi mərkəzə yaxındır və ondan bir qədər sağda yerləşir. Şkalaya əsasən, Azərbaycan sağçı kimi görünərsə də, əslində ölkə solçu iqtisadiyyata malikdir. Çünki 99 ölkə arasında Azərbaycan sağdan 70-ci və soldan isə 29-cudur. Başqa sözlə desək, Azərbaycan 28 ölkəyə nəzərən sağçı, 69 ölkəyə nəzərən də solçudur. Bunu nəzərə alaraq, ölkədə lisenziyalaşdırma sahəsində vaxtın qısaltılması və xərcin azaldılması üzrə islahatlar aparılması zərurəti olduğunu deyə bilərik. Nəticə olaraq qeyd etmək olar ki, tədqiq edilən ölkələrin əksəriyyətində lisenziyalaşdırma sahəsində liberal siyasət həyata keçirilir.

İdarə etmədə yeni üsulların tətbiqi nə qədər çevik və yenilik xarakterli olarsa, nəticə bir o qədər yüksək keyfiyyətli olar və global iqtisadi proseslərə ayaqlaşmağa imkan verir. Məqaləmizdə məqsəd qanunvericilikdə baş verən dəyişikliyin sub-indeksə necə təsir etdiyini, onlar arasında asılılığı izah etməyə çalışacağıq. Sub-indeksin qanunvericilikdən asılılığı aşağıdakı funksiya şəklindədir.

$$I_i = f(Q_i)$$

I - indeks, Q - qanunvericilik

İqtisadi nailiyyətlərin əsasında müasir çağırışlara cavab verən düşünülmüş, gələcəyə hesablanmış, xalqın və dövlətin milli maraqlarına xidmət edən məqsədyönlü və pragmatik islahatlar dayanmalıdır. Azərbaycanda sahibkarlığın, ümumilikdə biznes mühitinin geniş miqyasda inkişafına mane olan əsas amillərdən biri məhz mövcud lisenziyalaşdırma və icazə sistemi olmuşdur. Qanunvericilik bazası və onun yaratdığı biznes mühiti o qədər əlverişli olmalıdır ki, hər bir Azərbaycan vətəndaşı istədiyi vaxt öz təşəbbüsü ilə istədiyi

iqtisadi fəaliyyət sahəsində biznes qura bilsin. Bu baxımdan Azərbaycan Respublikası Prezidenti 19 oktyabr 2015-ci il tarixli 650 nömrəli Fərmanında bir çox əngəlləri hüquqi olaraq aradan qaldırmış oldu. Dövlət təhlükəsizliyi ilə bağlı hallar istisna olmaqla lisenziyaların "ASAN xidmət" mərkəzləri vasitəsilə verilməsinə başlandı [<http://www.president.az/articles/16419>]. Lisenziya və icazələrlə məşğul olan qurumların fəaliyyətlərində ciddi dəyişikliklər oldu. Bu Fərmanla, lisenziyalaşdırma sistemi sadələşərək və təkmilləşdirilərək lisenziyaların müddət məhdudiyəti aradan qaldırılıb və lisenziyaların rüsumları ortaltama olaraq 2 dəfə aşağı salınıb. Belə ki, lisenziyaların sayı kəskin azaldılmış, lisenziyalaşdırma ilə bağlı prosedurları, lisenziyanın alınması üçün tələb olunan sənədləri, lisenziyanın qüvvədə olma müddətini, lisenziyanı verən dövlət orqanlarını, dövlət rüsumunun məbləğini, lisenziyanın dayandırılması və ləğv edilməsini özündə birləşdirən vahid qaydalar müəyyən edilmişdir [<http://www.e-qanun.az/framework/32626>]. Ölkə qanunvericiliyində lisenziya, icazə, xüsusi icazə və başqa bu kimi terminlərin müəyyənlikləri nisbətən dəqiqləşmiş oldu, onların fərqləri göstərildi. Sahibkarlıq fəaliyyəti üçün verilən icazə xarakterli sənədlər əsasən xüsusi razılıq, icazə, xüsusi icazə, razılıq, rəy, qeydiyyat, sertifikat, şəhadətnamə, bəyənilmə, çıxarış, sərəncam və s. aiddir [<http://unec.edu.az/application/uploads/2015/05/sEHLA.pdf>]. Dəyişikliklərdən sonra mövcud olan hüquqi baza imkan verir ki, azad rəqabətin inkişafı, istehsal olunan məhsulun, göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəlməsi prosesini daha da sürətlənsin.

Hazırda lisenziyaları və icazələri müvafiq sahələrdə tənzimləmə funksiyasını həyata keçirən vahid dövlət qurumu müəyyənləşib. İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi tərəfindən və ASAN Xidmət mərkəzləri tərəfindən lisenziyaların verilməsinə başlanılıb.

Hipotez: Fərz edək ki, bu sahədə liberallaşma makroiqtisadi göstəricilərə, biznes mühitinə "mənfi" təsir göstərüb və yaxud əksinə "müsbət" təsir göstərüb.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Sahibkarlıq fəaliyyətinin xüsusi razılıq (lisenziya) tələb olunan növlərinin sayının azaldılması, xüsusi razılıq (lisenziya) verilməsi prosedurlarının sadələşdirilməsi və şəffaflığının təmin edilməsi haqqında" 19 oktyabr 2015-ci il tarixli 650 nömrəli Fərmanına əsasən, 2015-ci ilin 2 noyabr tarixindən İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən dövlət təhlükəsizliyi ilə bağlı hallar istisna olmaqla lisenziyaların "ASAN xidmət" mərkəzləri vasitəsilə verilməsinə başlanılmışdır. Həmçinin Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Lisenziyalaşdırma sahəsində bəzi tədbirlər haqqında" 21 dekabr 2015-ci il tarixli 713 nömrəli Fərmanına əsasən lisenziya tələb olunan fəaliyyət növlərinin sayı 59-dan 37-yə endirilmiş, indiyə kimi verilmiş qüvvədə olan müddətli lisenziyalar müddətsiz elan olunmuş, yeni verilən lisenziyalar isə müddətsiz müəyyən edilmiş, lisenziyanın verilməsinə görə ödənilən dövlət rüsumunun məbləğləri təxminən 2 dəfə, regionlar üzrə 4 dəfə (regional televiziya və radio yayımı istisna olmaqla) azaldılmış, lisenziya

verən dövlət orqanların sayı 23-dən 4-ə, lisenziyaların verilməsi müddəti 15 gündən 10 iş gününə endirilmiş, lisenziya verilməsi üçün tələb olunan prosedurlar isə sadələşdirilmişdir [Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi rəsmi internet sahifəsi:

http://www.economy.gov.az/index.php?option=com_content&view=article&id=88:azərbaycan-respublikasmm-mvestisiya-mühiti-haqqmda&catid=17:investisiyalar&lang=az 08.11.2016]

Beləliklə, aşağıdakı sual ortaya çıxır. Lisenziyalaşdırma sahəsində həyata keçirilən siyasət lisenziyalaşdırma indeksinə necə təsir göstərib? Hər il təxminən 190 ölkədə biznes mühitinin qiymətləndirilməsi əsasında hazırlanan "Doing Business" hesabatında Dünya Bankı dünya ölkələrində həyata keçirilən islahatları və əldə olunan nəticələri qiymətləndirir. Biznes mühitinin mövcud vəziyyətini əks etdirilməsi ilə yanaşı, hesabat eyni zamanda biznesin aşkar etdiyi onun işgüzar fəaliyyətinə və gələcək inkişafına təsir edən əsas maneələri yaxından nəzərdən keçirir. "Doing business 2017" hesabatından.

[The World Bank Group, Ease of Doing Business in Azerbaijan, <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/azerbaijan>]

Azərbaycan 65-ci pillədə (2016-cı ildə 63-cü pillədə) qərarlaşıb. Hesabata əsasən, Azərbaycan dünyada 3 və daha çox islahat aparan 29 ölkədən biridir. "Vergilərin ödənilməsi" göstəricisi üzrə 2017-ci ildə 40-cı pillədə (öncəki ilin hesabatında 34-cü), "Biznesə başlama" göstəricisi üzrə 5-ci (öncəki ilin hesabatında 7-ci), "Kiçik investorların maraqlarının qorunması" göstəricisi üzrə 32-ci (öncəki ilin hesabatında 36-cı), "Xarici ticarətin aparılması" göstəricisi üzrə 83-cü (öncəki ilin hesabatında 94-cü), "Elektrik təchizatı şəbəkələrinə qoşulma" göstəricisi üzrə 105-ci (öncəki ilin hesabatında 110-cü), "Əmlakın qeydiyyatı" göstəricisi üzrə 22-ci (öncəki ilin hesabatında 22-ci), "Kredit təchizatı" göstəricisi üzrə 118-ci pillədə (öncəki ilin hesabatında 109-cu), "Müqavilələrin icrasının təmin edilməsi" göstəricisi üzrə 44-cü (öncəki ilin hesabatında 40-cı) yerdə qərarlaşıb indikatorları üzrə ciddi dəyişiklik yaşanmamışdır. 2016-cı illə müqayisədə 2017-ci ildə 10 göstərici üzrə 6-da gerilmə, 4-də irəliləmə müşahidə edilmişdir. 2015-ci illə müqayisədə 2016-cı ildə isə 10 göstəricidən 4-də gerilmə, 6-da irəliləmə müşahidə edilmişdir. Bu durumda Azərbaycanın öz mövqeyini yaxşılaşdırdığını hesab etmək olmaz. Ümumi şəkildə Azərbaycan sıralamada durduğu pilləsini dəyişməmişdir.

Cədvəl 1.

2015 - 2017 Azərbaycanca "İşə Başlama" rahatlığı hərəkət göstəricisi

Sub-indeks	İl, Sıra 2017	İl, Sıra 2016	İl, Sıra 2015	Sıralamadakı Dəyişim 2017-2016	Sıralamadakı Dəyişim 2016-2015
Umumi	65	63	80	2	17
Biznesə başlama	5	7	12	2	5
Tikinti icazələrinin alınması	127	114	150	13	36
Elektrik təchizatı	105	110	159	5	49
Əmlakın qeydiyyatı	22	22	10	-	12
Kredit təchizatı	118	109	104	9	5
Kiçik investorların maraqlarının qorunması	32	36	51	4	15
Vergilərin ödənilməsi	40	34	33	6	1
Xarici ticarətin aparılması	83	94	166	11	72
Müqavilələrin icrasının təmini	44	40	31	4	9
Resolving insolvency (rank) Müflisləşmə, ödəmə qabiliyyəti	86	84	94	2	10

"Doing Business 2016" hesabatında ondan əvvəlki hesabatla müqayisədə "Tikinti üçün icazələrin alınması", "Elektrik təchizatı şəbəkələrinə qoşulma", "Müqavilələrin icrası" və "Əmlakın qeydiyyatı" göstəriciləri üzrə biznes mühitinin qiymətləndirilməsində zaman, xərc və prosedurlarla yanaşı, müvafiq olaraq tikintinin keyfiyyətinə nəzarət, elektrik təchizatının etibarlılığı, tariflərin şəffaflığı, məhkəmə proseslərinin keyfiyyəti və ərazi idarəetməsi üzrə indeksləri də əlavə edilməklə qiymətləndirmə metodologiyasında dəyişikliklər olunub. "Doing Business 2017" hesabatının metodologiyasında bir sıra dəyişikliklərin edilməsini planlaşdırır [«Doing Business 2017» hesabatında dəyişikliklər ediləcək: <http://vergiler.az/art-view/4410/>].

"Doing Business 2016" hesabatında Azərbaycanın mövqeyi öncəki 2015-ci illə müqayisədə 19 pillə irəliləyərək 189 ölkə arasında 80-ci yerdən 63-cü yerə yüksəlib. Bunu ölkədə biznes mühitinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində ölkə başçısının 2015-ci ildəki müvafiq Fərmanından doğan nəticə hesab etmək olar. Başqa önəmli bir hüquqi səbəb də Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Sahibkarlığın inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" 3 mart 2014-cü il tarixli Fərmanı ilə verilmiş tapşırıqlara uyğun olaraq, sahibkarlıq subyektlərinin elektron qeydiyyatı, xarici ticarət əməliyyatlarının aparılması, daşınmaz əmlaka hüquqların qeydiyyatı, tikintiyə icazələrin verilməsi, korporativ idarəetmənin təkmilləşdirilməsi, investorların maraqlarının qorunması və müflisləşmə üzrə

qanunvericiliyə müvafiq dəyişikliklərin edilməsidir.

2008-ci ildən 2016-cı ilə qədər Dünya Bankının illik reytingində Azərbaycanın biznesin asanlığı trendində diqqət edək [Ease of Doing Business in Azerbaijan. <https://tradingeconomics.com/azerbaijan/ease-of-doing-business>]

Şkala 3.

Mənbə: <https://tradingeconomics.com/azerbaijan/ease-of-doing-business/forecast>

2008-2009-cu illər 38-ci pillədə qərarlaşan Azərbaycan, ən pis göstəricini 2012-ci ildə 71-ci sıraya geriləyərək göstərmişdir. 2016-cı ildə Azərbaycanın reytingi 63-dən 2017-ci ildə 65-ə geriləmişdir. Uzunmüddətli perspektivdə, Azərbaycanda biznesin asanlığı ekonometrik modellərə görə 2020-ci ildə təxminən 69-cu pillədə qərarlaşacağı proqnozlaşdırılır.

Nəticə

Ölkənin iqtisadi inkişafının ən önəmli göstəricisi sahibkarlığın inkişafı və əlverişli hüquqi biznes mühitinin təmin olunmasıdır. Sadələşdirilmiş lisenziya və icazələr sistemi sağlam biznes mühitinin inkişafına böyük təsir göstərir. Ölkəmizdə iqtisadi siyasətin prioritetlərindən biri biznes mühitinin inkişafı, iqtisadiyyata sərmayə qoyuluşunun stimullaşdırılmasıdır. Lisenziyalaşdırma sahəsində aparmış olduğum araşdırma göstərirdi ki, sahibkarlar hər hansı fəaliyyət növü ilə məşğul olmaq istədikdə bu fəaliyyət üçün tələb olunan icazə xarakterli sənədlərin alınması zamanı mövcud olan prosedurlar, tələb olunan sənədlər, nəzərdə tutulmuş ödənişlərin məbləği, həmin icazə xarakterli sənədlərin verilməsi və qüvvədə olma müddətləri, icazələrin dayandırılması, ləğv edilməsi, dövlət orqanları və sahibkarların məsuliyyəti barədə məlumatların vahid hüquqi mənbədən əldə edilməsi istiqamətində çətinliklərlə üzləşirdilər. Azərbaycan Prezidentinin yuxarıda adı keçən məlum Fərmanına qədər

ölkəmizdə mövcud icazə və lisenziya sistemi iqtisadiyyatın inhisarlaşmasına xidmət edirdi. Bu dəyişikliklə ölkədə investisiya mühiti hüquqi olaraq nəzərəcarpan dərəcədə yaxşılaşmış, vacib qanunvericilik və institusional bazanın əsası qoyulmuşdur. Lisenziya və icazələrin ixtisaslaşmış müstəqil qurumlar tərəfindən verildiyi dünya təcrübəsindən məlum idi. Azərbaycanda da belə bir hal gerçəkləşmiş oldu. İcazələrin əksəriyyətinin əhatə dairəsi təyin olunmamışdı və ayrı-ayrı hallarda onların tətbiqi dövlət məmurlarının şəxsi qərarlarına əsaslanırdı. Belə vəziyyət, məmurların öz səlahiyyətlərindən sui-istifadə etmək üçün şərait yaradırdı. Bu problemlərin həll olunması biznes mühitini hüquqi olaraq əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşdırdı. Çoxlu sayda tənzimləyici qaydalar, mürəkkəb lisenziya prosedurları və dövlətin rəsmi icazəsinin alınması üçün irəli sürülən labirint tipli tələblər investor və sahibkar hüquqlarının baha başa gələn və vaxt aparan pozuntularına gətirib çıxarırdı. Lisenziyaların alınması üçün mürəkkəb sənədləşdirmə prosedurları biznes sahələrini bürokratiya labirintlərindən keçməyə vadar edirdi. Hüquqi sənədlərin əldə edilməsi üçün tələb olunanlar ifrat vaxt və məbləğin xərclənməsinə gətirib çıxarırdı. Lisenziyaların sayının azaldılması ilə sahibkarların vaxt itkisinin qarşısı xeyli dərəcədə alındı və onlar əlavə xərclərdən azad olundular. (Ümumilikdə lisenziyaların sayı 40 % azaldılıb. Əvvəl 59 fəaliyyət növü ilə məşğul olmaq üçün lisenziya alınması tələb olunurdusa, Fərmana əsasən lisenziyalaşdırılan fəaliyyət növlərinin sayı 37-dək azaldılıb.) [<http://www.1news.az/az/iqtisadiyyat/20151222010922914.html> 22.12.2015] Başqa sözlə, sahibkarların bir neçə quruma müraciət etməmələri üçün lisenziyalaşdırma sahəsində vahid pəncərə sistemi yaradıldı.

Ədəbiyyat:

1. Kənan Aslanlı, Sahibkarlığın və Bazar İqtisadiyyatının İnkişafına Yardım Fondu (SBİİYF) İqtisadi Təşəbbüslərə Yardım (İTY) İctimai Birliyi *"Lisenziyalaşdırma fəaliyyəti: Beynəlxalq təcrübə və Azərbaycan reallığı"*
2. Famil Mirzəyev, *"Gömrük sistemində qeyri-tarif tənzimlənməsinin metodları və xüsusiyyətləri. Gömrük dəyəri və onun müəyyənləşdirilməsi metodları"* PDF
3. Nazim Müzəffərli, *İqtisadiyyatın Solluğu(Sağlığı) indeksi - 2015*
4. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi rəsmi internet səhifəsi <http://www.economy.gov.az>
5. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin rəsmi internet səhifəsi <http://www.president.az>
6. Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyinin rəsmi internet səhifəsi <http://www.taxes.gov.az>
7. <http://www.e-qanun.az>
8. <http://www.icaazeler.gov.az/az/licenses/>
9. <http://www.cesd.az/wp/economic-8.htm>

10. http://525.az/site/?name=xeberprint&kecid=1&news_id=77120
11. <http://www.1news.az/az/iqtisadiyyat/20151222010922914.html>
12. <http://www.azkurs.org/dersliye-azerbaycan-respublikas-tehsil-nazirinin-21-aprel-2003.html?page=2>
13. <http://www.ifc.org/wps/wcm/connect/260f16004a1d4c2d8f109f02f96b8a3d/license.pdf?MOD=AJPERES>
14. <http://unec.edu.az/application/uploads/2015/05/sEHLA.pdf>
15. The World Bank Group, Ease of Doing Business in Azerbaijan,
http://www.doingbusiness.org/data/explore_economies/azerbaijan
16. <https://tradingeconomics.com/azerbaijan/ease-of-doing-business/forecast>